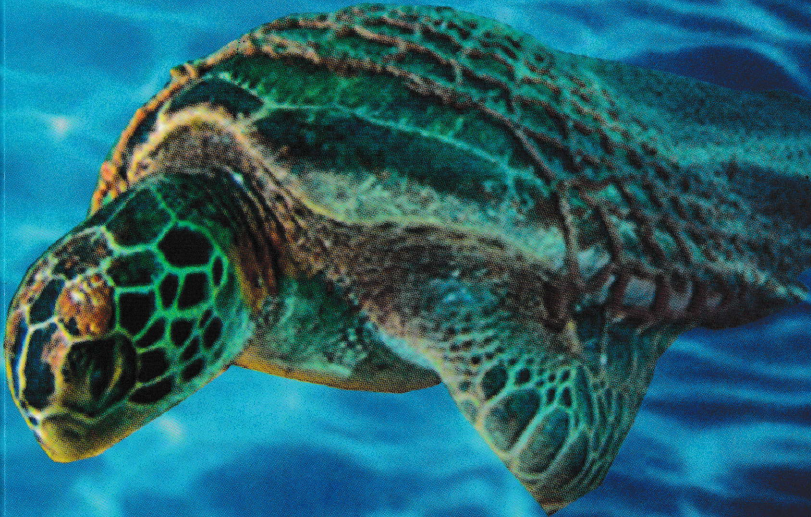

**IV. ULUSAL
(ULUSLARARASI KATILIMLI)
DENİZ KAPLUMBAĞALARI
SEMPOZYUMU**

**BİLDİRİ ÖZETLERİ
KİTABI**

**11 - 13 EKİM 2012
ÇANAKKALE**

Fethiye Yuvalama Kumsallarındaki (Çalış, Yanıklar ve Akgöl) Deniz Kaplumbağası (*Caretta caretta*) Yavru Çıkış Başarısına Etki Eden Faktörler

Musa AZMAZ¹, Çisem SEZGİN¹, Eyup BAŞKALE², Yusuf KATILMIŞ², Yakup KASKA²

¹ Pamukkale Üniversitesi, Deniz Kaplumbağaları Araştırma Merkezi (DEKAMER), Denizli- Türkiye

² Pamukkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Denizli-Türkiye

musazmaz@gmail.com, dekamer@pau.edu.tr

Bu çalışmada, 2011-2012 yılı üreme sezonlarında, Fethiye Kumsalı'nda yuva yapan *Caretta caretta* popülasyonu yavru çıkışları Haziran - Eylül döneminde kesintisiz olarak araştırılmıştır. Yuva ile sonuçlanan ergin çıkışları tespit edilerek, yuva merkezleri saptanmış ve GPS ile koordinatları kaydedilmiştir. Aynı zamanda, yuva merkezinin denize olan uzaklığı, yuva merkezinin ıslak alana olan uzaklığı, yuvanın denize bakan istikametinde dalgaların ulaştığı maksimum mesafe, yuvanın en yakın vejetasyona olan uzaklığı, yuva çapı, yuvanın ormanlık alana uzaklığı, yuvanın insanların kullandığı alana olan uzaklığı, predasyon riski, yuvanın arka alanının özellikleri (Göl, Orman, Tarım alanı, Otel-Restaurant bölgesi, Kamp alanı), arka alandan gelen ışık kaynağı varlığı ve yuvanın 10m²'lik çevresinde şezlong-şemsiye kullanımı, kum çalımı gibi bazı antropojenik faktörler kayıt altına alınmıştır. Yavru çıkışı tamamlanan yuvalarda, yuva kontrol açılışları yapılmış ve yavru çıkış başarıları hesaplanmıştır. Elde edilen veriler lineer ve multiple regresyon analizleri ile değerlendirilmiş ve deniz kaplumbağalarının Fethiye kumsalında yuva yeri seçimine ve yavru çıkış başarısına etki eden tanımlayıcı faktörler saptanmıştır. Benzer bir çalışma Başkale ve ark. (2011) tarafından Dalyan kumsalında gerçekleştirilmiş ve yuvanın denize olan uzaklığıyla vejetasyona olan uzaklığı arasında, yuvanın ıslak alana olan uzaklığıyla vejetasyona olan uzaklığı arasındaki ilişkiyi araştırarak istatistiksel bakımdan önemli korelasyonlar tespit edilmiş ve yuvanın ormanlık alana olan uzaklığı tanımlayıcı ekolojik faktör olarak tespit edilmiştir. Ancak konum itibarı ile Fethiye kumsalında turizm faaliyetlerinin geceleri de devam etmesi yayılan ışık dalgalarının özellikle Çalış kumsalında sahilin büyük bir kısmını etkisi altına alması he anaçö çıkışı hem de yuvadan çıkan yavruların denize ulaşmalarını tehlikeye sokmaktadır. Elde edilen sonuçlar ise deniz kaplumbağalarının korunması ve kıyasal yönetim planları bakımında değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deniz kaplumbağaları, Fethiye Kumsalı, *Caretta caretta*, üreme aktivitesi, yavru çıkış başarısı, turizm, koruma